

Preek gehouden op 7 april 2024
in de Westerkerk Amsterdam
door dr. Riekje van Osnabrugge

Gemeente van de levende Heer,

Wat kwamen we opgewekt en geïnspireerd vorige week met Pasen de kerk uit: *De zoon van God is opgestaan!* Maar we zijn vervolgens gewoon weer doorgedaan met ons dagelijkse leven, vermoed ik. Kinderen, oude ouders, kleinkinderen, hond uitlaten, werken, krant lezen, in je tuin bezig gaan... *De zoon van God is opgestaan!* Dat zingen kwam uit onze tenen, maar wat het nou betekent..

Johannes, zo horen we vanmorgen, hoopt *zijn lezers, dus ook ons, ervan te overtuigen dat Jezus de Messias is, de Zoon van God, opdat zij/wij door dat te geloven in zijn naam, **leven** ontvangen.* Dát is dus de essentie! Leven!

In de opgestane, levende Christus en daarmee in elk van ons, is er sprake van een geheel nieuw begin. Om dat **geheel nieuwe begin** te onderstrepen, verwijst Johannes in zijn woordkeus regelmatig naar dat andere verhaal van een begin, in Genesis. *In het begin schiep God...* Zo opent Johannes zijn evangelie ook: *in het begin* was het woord... Genesis meldt: *het was avond geweest en het was morgen geweest, de eerste dag.* En ons gelezen gedeelte begint met: op de avond van die *eerste dag.* Niet alleen het paasverhaal gaat hier verder. Gods voortdurend leven-gevende scheppen gaat hier verder! Wij mensen blijven God ter harte gaan. Het gaat om leven van mensen, hier en nu.

Jezus is na zijn dood 'verschenen' aan zijn leerlingen, lezen we. Wat dan opvalt, is dat er veel wordt *gekeken* en *gezien* bij die verschijningen. Zo zegt Maria, heel vroeg in de ochtend van deze zelfde 1^e dag na de sabbat al tegen de leerlingen: *'Ik heb de Heer gezien!'* Heer, meester (Kyrios in het Grieks) is niet alleen een beleefdheidsterm. De Septuagint, de Griekse vertaling van de Hebreeuwse Bijbel, die Johannes destijds vast ook kende, gebruikt vaak *kyrios* voor woorden waarmee in het Hebreeuws *God* wordt aangeduid. Christenen erkenden in tegenstelling tot de keizercultus in het Romeinse Rijk maar één goddelijke Kyrios: Jezus Messias. Dat Johannes de opgestane Christus *kyrios* noemt, zou je kunnen opvatten als een tegenstem tegen de vergoddelijking van welke machthebber ook maar. *Wij erkennen er maar één als Kyrios, als Heer, als God, namelijk Jezus. Die Kyrios heerste dienend en werd als een crimineel aan een kruis gespijkerd.* Wat een

contrast met wereldlijke heersers. En *die* Heer, de gekruisigde, die wordt kennelijk steeds gezien in die verschijningen. Zonder wonden geen God. Vandaag lazen we hoe Thomas Jezus op die manier zag en in hem God herkende. Voor ons is het de uitdaging om niet voor de zoveelste keer gelaten te horen over die twijfelende ongelovige Thomas die gelukkig toch gelovig wordt, maar ons door Johannes te laten overtuigen dat ook voor ons geldt:

Wie de dodelijk verwonde en levende Jezus erkent als Heer en God, ontvangt nieuw leven. Die wordt zelf een nieuwe schepping. Die mag opstaan. Dat klinkt misschien als hoogdravende, abstracte theologie, maar het is wel de essentie van wat geloven inhoudt: je leven durven toevertrouwen aan deze liefdevolle, gewonde God,. Deze God heeft weet van lijden.

Het verhaal. Na alle gebeurtenissen zitten de leerlingen op de avond van de eerste dag van de week bij elkaar in een ruimte ergens in Jeruzalem, achter gesloten deuren 'vanwege angst voor de Joden'. Om ook opgepakt te worden? In elk geval zitten ze daar afgesloten van de buitenwereld. Opgesloten ook in hun verdriet om het verlies van een geliefde en inspirerende leermeester, vriend wellicht. Alles waar ze op vertrouwden is weg. Rouwen slaat lam. Je hebt alleen nog elkaar en de gedeelde verhalen en herinneringen. Vinden ze ooit weer de moed om op te staan uit dit isolement, om toch weer door te gaan met leven? Misschien hangt er ook een sfeer van gezamenlijk schuldgevoel: iedereen had Jezus in de steek gelaten! Hadden we niet.... Wie ervaring heeft met overleden dierbare,-en wie heeft dat niet?- weet hoe verdriet en gepieker zowel verbinden als isoleren kan.

En dan ...komt Jezus zelf dwars door die gesloten deuren heen in hun midden staan en wenst hen vrede toe, sjalom. Het is meer dan de gangbare groet: eerder had Jezus hen al gezegd dat Hij hen *zijn* vrede nalaat, zoals de wereld die niet geven kan. De leerlingen zijn intens blij hem te zien.

Na een tweede vredegroet blaast Jezus -het lijkt wel Pinksteren- Gods heilige Geest over hen (weer die link met de levensadem uit Genesis!), en stuurt hen zonder pardon die onveilige wereld juist in. Zoals de Vader Jezus stuurde. *Opstaan jullie! Weg uit je veilige plek waar je onder elkaar kunt zijn met gelijkgestemden! En vergeet niet hoe mijn wonden eruit zien. Door wie jullie zijn gestuurd.. Op wie je moet lijken. Waartoe je geroepen bent.*

Thomas ontbrak. Misschien was hij liever alleen met zijn verdriet. Ieder mens rouwt immers op zijn of haar eigen manier. De anderen vertellen Thomas: *'We hebben de Heer gezien!* Maar wat Thomas *hoort* van die anderen, overtuigt hem natuurlijk niet. "Als ik zijn verwonde handen en zij niet *zelf* gezien en gevoeld heb, zal ik niet geloven." Geloven in wat? Wat zou hij bedoelen?

Thomas is in de traditie neergezet als de 'ongelovige', omdat hij eerst wilde *zien en voelen*. Alsof hij daarin zoveel anders was dan andere mensen, om te beginnen die andere leerlingen. Die *hoorden* al vroeg in de ochtend van Maria toch ook dat zij de Heer had gezien, maar ze deden daar niks mee. Pas nu ze zelf Jezus hebben *gezien*, zeggen ze het haar na. *We hebben de Heer gezien!*

Thomas komt bij Johannes al eerder ter sprake. Als bv. Jezus hoort dat Lazarus doodziek is en terug wil naar Judea, protesteren zijn leerlingen: Niet doen! Levensgevaarlijk! Straks word je gestenigd! Maar dan zegt Thomas: "laten we maar met hem mee gaan, om met hem te sterven." Als een van de weinigen zag hij al dat Jezus niet van zijn missie was af te brengen, zelfs niet als hem dat zijn leven zou kosten. Dat dat volgen van Jezus op zijn weg het risico inhield om ook zelf te sterven. Al was die weg zelf hem nog behoorlijk onduidelijk, hij vertrouwde kennelijk op Jezus. Elders in Johannes houdt Jezus tegen zijn leerlingen een ingewikkelde toespraak. Hij zegt daar: "Ik blijf nog maar kort bij jullie, maar jullie weten de weg naar waar ik heen ga." Dan is het weer *Thomas* die dan doorvraagt: "We weten niet eens *waar* je heengaat, laat staan dat we de *weg* kennen!" Kom op Jezus, wees eens wat helderder! WAT ÍS JE WEG? Concreet graag! Thomas lijkt voortdurend op zoek te zijn naar waar het Jezus nu werkelijk om ging. Hij vertrouwde hem, geloofde in hem, maar waarom precies.. Dat herken ik wel: dat tastend blijven zoeken naar wat geloven nou echt inhoudt. Jezus zegt dan: Ik ben de weg.. Misschien had Thomas zich er tot twee dagen geleden, bij dat kruis, bij neergelegd dat *dát* de weg van Jezus was: met zijn leven tonen hoe God de mens heeft bedoeld, zelfs als dat hem zijn leven zou kosten; niet zwichten voor doodsbedreigingen, maar volhouden tot het eind, het doel belangrijker vinden dan je eigen leven.. Wie zo'n weg durft te gaan, dwingt groot respect af. Stelt je voor de vraag: zou ik die moed hebben? Alle eeuwen door zijn er zulke moedige mensen geweest, u weet zelf de voorbeelden wel. Maar of met Jezus' dood nu ook zijn hele missie was afgelopen? Liep Jezus' weg toch dood?

Thomas wil nu graag eerst zelf zien en voelen voor hij durft geloven dat die weg juist niet is doodgelopen. Het gaat met zijn uitroep niet om die zinloos theoretische en abstracte vraag die vaak gesteld wordt. Of er te

bewijzen valt of er wel of niet een God bestaat waarin hij eventueel zou kunnen geloven. **Het gaat erom in wie je durft te geloven, aan wie of wat je je volledige vertrouwen durft te geven. Wie je wilt dienen, erkennen als heer.** Overgave-zonder-meer klinkt wel aantrekkelijk, vroom misschien zelfs. Maar je wilt toch weten aan wie je je toevertrouwt? Was Thomas' vertrouwen in Jezus de afgelopen jaren terecht? Vragen, aarzelen, zoeken, willen weten...Thomas zou op dit punt onze tweelingbroer kunnen zijn. Waarom moest Thomas eigenlijk Jezus' wonden zien om echt te kunnen geloven? Zou hij het zelf weten?

Thomas blijft met zijn rouw, desillusie wellicht, niet sceptisch of verbitterd weg. Hij sluit een week later aan en komt terug in de gemeenschap. Wie weet...Maar dat betekent nog niet dat hij ook de ervaring van die andere leerlingen kan delen, laat staan geloven. En geef hem eens ongelijk. Je ziet toch zelf ook geen nieuwe perspectieven als er iemand sterft, als je je gezondheid verliest, je toekomstbeeld, je hoop op geluk, je idealen.. Waarop kun je dan nog vertrouwen? Waar is dan God?

Weer zijn de deuren gesloten en zijn de leerlingen bij elkaar. En opnieuw komt Jezus in hun midden staan. Net als de vorige keer wenst hij hen vrede toe. En dan richt Jezus zich tot Thomas en neemt hem in zijn voorwaarde volstrekt serieus: *voel de plekken maar, bekijk de wonden maar*, moedigt hij Thomas aan. Kom maar heel dichtbij, op het intieme af. Ik ben het echt! Wees niet langer ongelovig, maar gelovig. Durf je mij en mijn weg nog steeds te vertrouwen?

En dan lezen we opmerkelijk genoeg niet dat Thomas inderdaad gaat voelen en tasten, zoals schilders eeuwenlang wel plastisch afbeeldden. Thomas brengt als reactie niet meer uit dan: "Mijn Heer en mijn God!" Kennelijk is het voor Thomas genoeg dat Jezus hem zijn gekwetste lichaam toont. Zo kent Thomas hem eigenlijk ook. Als iemand die zijn leven over heeft voor een ander. Zo had hij hem al eerder herkend: als iemand die het waard is om te vertrouwen, te volgen op zijn moeilijke, gevaarlijke weg. En kennelijk is die weg niet gestopt bij zijn dood, snapt hij nu. Thomas realiseert zich ineens dat hij hier ziet **wie God** is, hoe God gekend wil zijn. Niet als Almachtige, hoogverheven wereldheerser, maar als kwetsbare, gewonde, zichzelf weggevende, eindeloos liefhebbende God. Wat een contrast met welke goden dan ook, wat een verschil met alle andere heren, keizers, met alle machthebbers uit zijn tijd, uit onze tijd. Voor zijn ogen worden woorden en daden van Jezus waar. Hij herkent en erkent Jezus als degene in wie *God* onder ons is komen wonen. Mens onder de mensen. In alle liefdevolle kwetsbaarheid.

Thomas kan niet anders dan geloven in déze gewonde God: "*Mijn Heer en mijn God!*"

Het zien van Jezus' wonden is dus inderdaad essentieel voor Thomas. Niet als bewijs, maar om hem werkelijk te laten inzien en voelen waar het Jezus voortdurend om te doen is geweest: tonen wie God is: trouw, liefdevol tot voorbij het einde. En dat Gods weg niet stopt bij Jezus' dood, maar juist doorgaat, hoop biedt, leven!

En dan zegt Jezus: gelukkig zijn zij die *niet* zien en geloven. Bengs! Krijgt Thomas nou een sneer mee? Het lijkt mij niet. Hier richt Johannes zich tot de lezer van erna. Tot ons. Wij hebben geen 'zien' of 'voelen' uit de eerste hand, geen enkel tastbaar bewijs. Wij hebben *alles* van horen zeggen, en daarmee moeten we het doen. Geen godservaring, geen stem, geen verschijning, niks. Alleen die goede boodschap, dat begint bij deze kwetsbare, getekende mens, zoon van God, die leeft! In wie iets nieuws is begonnen wat doorgaat tot op de dag van vandaag. Omdat deze God een God is die uit is op leven! Durven wij ons aan deze gewonde God toe te vertrouwen?

Jezus toont hoe en waar God gekend wil zijn: in concrete mensen om je heen die gekwetst zijn, vernederd, uitgekotst.. Die vormen geen bewijs van Gods bestaan, ze doen een concreet appél op ons. Om niet te blijven zitten binnen de veilige muren, afgesloten van de boze goddeloze wereld. Maar om, net als Jezus, die wereld in te gaan. Liefde te tonen. Met hen, met elkaar samen te leven. Beschadigingen, wonden, van anderen, van onszelf, opgelopen in deze wereld, niet weg te wuiven, maar het bestaan ervan te erkennen. Elkaar te laten zien waar het God om te doen is: leven, ook, juist voor wie gekwetst, beschadigd, vernederd zijn. Dat een nieuw begin mogelijk is. Dat is niet simpel, daarbij loop je de kans gehavend te raken. Zo'n houding wordt in onze wereld vaak niet geaccepteerd.

Op deze 'beloken Pasen': worden luiken, deuren dicht gedaan, maar andere geopend: bij Thomas en bij de andere leerlingen. Bij ons. We mogen met nieuwe levensadem op pad gaan. De wereld in. Ons toevertrouwen aan die kwetsbare, gewonde waarin we God herkennen. Voluit leven als mensen die zijn geschapen naar Gods beeld. Met de woorden van Johannes: het is geschreven opdat jullie geloven dat Jezus is de Messias, de zoon van God en opdat jullie, gelovend en vertrouwend, LEVEN hebben in zijn naam.

Amen.

die midden in onze duistere wereld te vinden is als/ in iedere lijdende, gekwetste, vernederde, afgeschreven mens

'LAAN DER VERWONDERING AFGESLOTEN'

Ik neem u even mee van de stad naar het platteland, naar het Groene Hart, naar het plaatsje Nieuwveen. Vorig najaar heeft daar maandenlang een geel bord gestaan met grote zwarte letters. Op dat bord stond een zeer verontrustende tekst: LAAN DER VERWONDERING AFGESLOTEN. Ja, ik weet wel dat daar vroeger een boerderij stond die zo heette: 'De verwondering'. De nieuwbouwwijk die nu op die plek is verrezen is naar die boerderij genoemd.

Maar toen ik er langs reed schrok ik toch. Laan der verwondering afgesloten. Hoe moet het nu verder? Waar moeten we heen als er geen verwondering meer mogelijk is? Hoe moet het met ons wanneer mensen zich niet meer verwonderen, zich niet meer kúnnen verwonderen, omdat de laan, de weg daar naar toe afgesloten is, geblokkeerd wordt? Door sleur en routine, door geijkte patronen en vastgeroeste ideeën, zodat alles loopt zoals het altijd al ging, geen verrassingen, precies zoals verwacht, en dus eigenlijk: mínder dan verwacht, dodelijk saai. Niemand die ooit nog zegt: 'Hé, kijk daar eens, wat mooi, wat wonderlijk'.

Maar ook afgesloten door teleurstelling over verloren gegane idealen over een betere wereld. Ik heb het gevoel dat wij momenteel in talloze opzichten leven in een tijd van afnemend licht, een tijd waarin de duisternis het licht dreigt te overmeesteren. Deze dagen moest ik er ineens aan denken, aan dat wereldwijde, oecumenische conciliair proces voor gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping, in de jaren 1983 -1993, dertig, veertig jaar geleden. Velen hebben daar toen enthousiast en met grote betrokkenheid en inzet aan meegedaan, ikzelf inclusief. Heeft het eigenlijk wel zin gehad allemaal? Heeft het wel wat opgeleverd? Die vragen bekropen mij en maakten mij moedeloos. Anno 2024 lijkt het er met die gerechtigheid, vrede en heelheid beroerder voor te staan dan ooit.

Bij ons thuis werd vaak gezegd: 'Erger u niet, verwonder u slechts'. Herkent u dat? Het valt mij de laatste tijd niet mee, om mij niet te ergeren. Ergernis over onrecht, wreedheid, domheid. Over de macht van een vastgoedeigenaar die het niks kan schelen dat een speelgoedwinkel,

een bloemenzaak en een boekhandel de veel te hoge huur niet meer kunnen betalen en moeten wijken voor de zoveelste supermarkt – ik spreek uit de eerste hand, want ik werk namelijk in die boekwinkel. Ergernis over het bloedvergieten in Gaza – en waartoe? Ergernis over die ploert van een Poetin die Oekraïne maar blijft schenden. Ergernis over de opmars van Trump, alsof er niks gebeurd is. Ergernis over ons eigen Nederland waar de formatie zich voortsleept omdat mensen om de hete brij heen draaien en elkaar niet vertrouwen.

Ik ben heel bezorgd, ik erger me, ik ontsteek in verontwaardiging, in machteloze woede, ik dreig cynisch te worden – en de laan der verwondering raakt afgesloten. Misschien herkent u hier iets van, dat hoop ik echt. De kerk is er ook om dit soort gevoelens met elkaar te delen.

Gelukkig is God er ook nog. En dat bedoel ik in deze 40-dagen-tijd 'bloed'-serieus, niet om alles dicht te smeren met goedkope genade. Hij/zij is misschien wel de enige die de afgesloten laan der verwondering weer open kan breken. Want wat komt er uit de hemel, dat wil zeggen van de ándere kant, van gene zijde naar ons toe? Je kunt zeggen dat alle bijbelverhalen zijn ontstaan uit verwondering: wat is dat voor een God die naar de aarde komt?

Hij laat zijn hemelse gelukzaligheid voor wat het is en komt tot ons in een kwetsbaar, zwetend, bloedend mensenlijf. Een lijdende knecht. Onschuldig veroordeeld. Zijn enige misdaad is liefde. Wat is dat voor God? Dat moet wel met humaniteit, met menselijkheid te maken hebben, met solidariteit, met compassie voor lijdende mensen. Een ongedachte, onmogelijke menswording die verwondering oproept, die ons de ogen wil openen voor dat wat ons, middenin alle duisternis, toevalt aan licht, goedheid en liefde. Ook het verhaal van Jezus op de berg samen met Mozes en Elia is tot de nok toe gevuld met verwondering. Vele eeuwen later nemen ze ons bij de hand en trekken ons mee op de weg van de verwondering. Ondanks alles.

Want het is veelzeggend dat nu net Mozes en Elia aan Jezus verschijnen. Want juist zij hebben aan den lijve ervaren hoe moeilijk het is om vol te houden. Zij hebben aan alles getwijfeld, aan hun roeping, of het allemaal wel de moeite waard was, ja, ook aan God zelf. Allebei hebben ze periodes van grote moedeloosheid en verslagenheid gekend. Maar dwars

daar doorheen hebben ze ook iets ervaren van de God die hen droeg als op adelaarsvleugels.

De wanhopige Mozes krijgt ter bemoediging God te zien, niet direct, niet rechtstreeks - hoe zou dat ooit kunnen? -, maar 'op de rug', 'in het voorbijgaan', 'van achteren', een spoor van licht. Elia, somber en terneergeslagen, wordt in de woestijn bemoedigd door een engel die brood en water brengt, maar ook door de stilte waarin hij de zoete stem van God kan horen. Hij verwondert zich en krijgt nieuwe energie. Ik vind het zo mooi dat juist deze twee mensen nu op hun beurt Jézus bemoedigen en Hem krachtig en sterk maken voor de weg die voor Hem ligt.

Want waarover spraken zij, daarboven op die berg? Over zijn 'heengaan', 'de weg die Hij in Jeruzalem zou voltooien'. Letterlijk staat er: 'zijn exodus', zijn uittocht. En dan zijn we meteen bij de uittocht van het volk uit angstland Egypte en bij de tocht door de woestijn – beeld ook voor het leven van ieder mens, van u en mij. Op de berg breekt het licht van Pasen al even door, aan het begin van de exodus, de lijdensweg van Jezus. Alsof God zelf even laat zien waar het ook alweer om gaat. Hierom: om het Koninkrijk Gods, dat land van louter licht. Ik stel me zo voor dat ook Jezus vol verwondering is over wat Hem overkomt. En Hij herkent in de weg van Mozes en Elia Zijn eigen weg, de weg van Thora en Profeten.

Wat is 'verwondering' eigenlijk? Voor mij is het: 'het wonder' in de ander of het andere zien. Een onderwijzer die zijn vak verstaat is eigenlijk een 'wonderwijzer': hij wijst zijn leerlingen op wonderen in de natuur, in mensen, in boeken. Echte aandacht voor een mens begint ermee, dat je kijkt, ziet, je verwondert en denkt: 'Hé, die ander, hij/zij is net als ik en tegelijk compleet anders. Dat is boeiend, daar wil ik meer van weten'.

Verwondering heeft iets belangeloos. Je kijkt, je ziet, je aanschouwt, bijvoorbeeld een roos die bloeit. Je vraagt je niet af: Wat ga ik ermee doen? Ga ik je plukken en in een vaas op tafel zetten? Nee, je denkt niet meer instrumenteel: wat heb ik eraan? wat kan ik ermee? wat levert het op? wat is het economisch nut, rendement, winst? Nee, de roos ís – en jij verwondert je.

Afgelopen vrijdag zag ik voor het eerst weer de gele bloemetjes van het klein hoefblad. Ik zag twee baltsende fazanten met hun felle kleuren.

Verwondering. Momenten van helderheid, dat je gewoon weet wat je te doen staat, dat je opeens de rode draad van je leven ziet, de weg waarlangs je tot zover bent gekomen en hoe je verder moet. En dat je dat dan ook wilt, en ervoor kiest, bewust. Licht dat je aanstoot. Een intense beleving op een bergtop, aan het strand of in het bos, je voelt je verbonden met het grotere geheel, met alles en iedereen, onvergetelijk, het blijft je je leven lang bij. Je eerste liefde, de geboorte van kinderen en kleinkinderen. Een echte ontmoeting van mens tot mens, van hart tot hart. Ontroering en vervoering door muziek die je raakt. De schoonheid en de troost van kunst en cultuur. Opgetild worden door de liturgie, door een sopraan die met haar heldere stem een hele kerk vult, de diepe, dragende tonen van het orgel, een zingende gemeente – dat heb ik nodig, dan verwonder ik me, dan geloof ik het weer, dan kan ik weer verder...

Kon het maar altijd zo blijven... Petrus wil het heerlijke moment van verwondering, licht en vrede bovenop de berg vasthouden. Wie zou dat nou niet willen?

Maar er komt een wolk aandrijven uit het Oude Testament, uit de woestijn en van de berg Sinai. Net als het licht is ook de wolk een beeld voor de verborgen aanwezigheid van God. De wolk staat voor ongrijpbaarheid en tijdelijkheid. Hoe vang je een wolk, hoe pin je die vast? Een wolk gaat voorbij, is altijd in beweging, verandert voortdurend van vorm. Ga maar eens languit in het gras liggen en verwonder je over de wolken die voorbij zeilen, dan begrijp je meteen waarom dit zo'n treffend beeld voor God is. Het kan niet altijd zo blijven. Die verwondermomenten kun je niet vasthouden, niet regisseren, niet produceren, niet garanderen, ze komen en ze gaan, ze zijn een geschenk, ze overkomen je en ze zijn zo weer voorbij. Maar je wordt er door bemoedigd en je neemt ze mee op je verdere levensweg.

En dan lijkt het verhaal te eindigen met een anticlimax: ze zwijgen en ze vertellen niemand iets over wat ze hadden gezien. Vaak vertellen de evangelisten dat Jezus zélf aan de leerlingen vraagt om het niet verder te vertellen, bijna altijd na een genezing. Dat komt op ons heel vreemd over. Jezus, man, je moet het juist van de daken schreeuwen dat Jij de Messias bent! Als Facebook en Instagram hadden bestaan in die tijd, dan had je die mooi kunnen gebruiken om het Koninkrijk Gods te verkondigen. Niet zo bescheiden!

Maar het is een bewuste keuze van Jezus: juist wel bescheiden en niet schreeuwen. Echte leiders schreeuwen niet. Hij wil mensen niet aan zich binden omdat ze overrompeld of overweldigd zijn door een wonder. Hij wil niet dat ze Hem staan aan te gapen als de sterke man die alle problemen oplost, geen goeroe voor wie mensen kritiekloos in katzwijn vallen. Mensen moeten in alle vrijheid voor Hem kunnen kiezen. In God is geen dwang! Mensen moeten zelf op zoek naar het geheim, graven naar de schat, zelf ontdekken dat Hij wel eens de Messias kan zijn. Jezus verricht wonderen, ja, maar altijd met gezonde tegenzin. Hij wil het eigenlijk niet, het leidt af van waar het om gaat: vrijheid om te kiezen voor die dwarse weg die haaks staat op alles wat zich groot en sterk maakt.

De top van de berg, waar het Paaslicht even straalde over Jezus, onze eigen piekervaringen waarin we iets van 'de hemel op aarde' beleven, staan niet los van het lijden in de wereld. De berg is verankerd in de aarde, de top is verbonden met het dal. Bewust omlijst Lucas dit verhaal met lijden. Vlak ervóór vertelt Jezus dat Hij zijn leven zal verliezen om de weg naar het ware leven te openen. Vlak erná vertelt Lucas hoe Jezus aan de voet van de berg meteen geconfronteerd wordt met lijden: een vader roept om hulp voor zijn zoon die lijdt aan epilepsie. Heer, ontferm U! Het is niet of-of, het is en-en. Zoet en bitter, licht en donker.

In Kiev, Oekraïne, zijn er schoolklassen onder de grond in de metro, want het 'wonderwijs' moet doorgaan. Awni Farhat is Palestijn met een Nederlands paspoort, hij woont zeven jaar in Nederland. Begin december is hij teruggegaan naar Gaza om een kamp voor kinderen op te richten. Middenin de grootst mogelijke ellende maken clowns kinderen aan het lachen en luisteren kinderen ademloos naar verhalen die worden voorgelezen.

Over déze verwondering gaat het in de bijbel. Over Gód die mens wordt en dus over ménsen die 'goed als God' zijn. Het kan dus toch. Verwondering mag de ziel niet verlaten. Want verwondering is het begin van aanbidding, van verbondenheid, van hoop en vertrouwen. Ondanks alles schooiert er liefde langs de wegen.

'Erger je niet, verwonder je slechts'. Zou dat dan nu wél lukken? Vast wel. Want God Zélf heeft de lanen der verwondering weer geópend. Amen.